

Bankzitter

Ton Lenders

Foto: Ton Lenders,
Cahors (F) - 2019

Bij gebrek aan brood eet men korstjes van pasteien

Voedseltekort is volgens de VN Voedsel- en landbouworganisatie FAO misschien wel het grootste probleem voor de mens. Sommigen wijzen op een ongebreidelde bevolkingsgroei die daar de oorzaak van zou zijn. Feit is dat er wereldwijd voldoende voedsel wordt geproduceerd, maar dat de verdeling daarvan zeer ongelijk is. Veel hoogwaardig voedsel komt in de westerse wereld niet bij mensen, maar bij dieren terecht. Op zich is het dus niet vreemd dat hongerige mensen uit derdewereldlanden op pad gaan om elders in hun primaire behoeften te voorzien. Tegenwoordig noemen we dat oorlogsvluchtelingen, maar de juiste term is natuurlijk het onzijdige “migranten”. De vermeende oorzaak van de verplaatsingen doet er immers niet toe, het is de basale overlevingsdrang die aanzet tot de verplaatsing. Niet nieuw, die trek is feitelijk al begonnen met de verspreiding van de mens vanuit Afrika.

Een vergelijking met treksprinkhanen dringt zich op. In de NRC van 13 augustus 2020 wordt een artikel van Chinese onderzoekers in Nature besproken. Zij toonden aan dat plagen van de Europese treksprinkhaan veroorzaakt worden door slechts één gen. Plagen ontstaan door een overmaat aan voedsel in een bepaald gebied waarna de soort zich sterk voortplant en zorgt voor een hoge sprinkhanen-

dichtheid. Onder invloed van die bevolkingsdruk wordt feromoon 4VA aangemaakt wat ervoor zorgt dat de sprinkhanen ‘gregair’ worden. De normaal solitair levende dieren veranderen van uiterlijk, vormen grote zwermen en gaan op zoek naar nieuwe voedselbronnen. Het aggregatieferomoon 4VA zorgt voor het bij elkaar kluiten van de dieren en blijkt de enige veroorzaker van dit fenomeen te zijn. Met name in landen waar men denkt net de voedselvoorziening op orde te hebben werpt dit de landbouw ver terug. De trekkende sprinkhanen nemen geen genoegen meer met droog gras, maar doen zich te goed aan de hoogwaardige gewassen die daar, vaak door armlastige boeren, met veel inspanning geteeld zijn.

Ik vraag me wel eens af of de westerse mens ook zo’n aggregatieferomoon kent. Als ik zie hoe we aan elkaar klitten in stedelijke gebieden en ons te goed doen aan voedsel van ver boven onze behoefte en stand, dan is die veronderstelling snel onderbouwd. Nu denk ik niet dat de trigger in een hormoon moet worden gezocht, maar veeleer te maken heeft met egocentrische vreetlust die zich als een plaag over de zogenaamde welzijnsstaten verspreidt.

Betekenis: In nood moet je wel eens dingen doen die anders te duur zijn.